

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса

КОНТИМИРОВА Вікторія Вікторівна

УДК:342.95 (477)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ
МІЖ СУДОВО-ЕКСПЕРТНИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ**

Спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна».

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
КЛЮЄВ Олександр Миколайович,
Харківський науково-дослідний інститут
судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса
Міністерства юстиції України, директор.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
МУЗИЧУК Олександр Миколайович,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, декан факультету № 1;

кандидат юридичних наук, доцент
НЕНЬКО Сергій Сергійович,
Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний університет бізнесу і права»,
професор кафедри адміністративного,
кримінального права і процесу.

Захист відбудеться 20 листопада 2020 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 64.896.01 у Харківському науково-дослідному інституті судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса Міністерства юстиції України за адресою: 61177, м. Харків, вул. Золочівська, 8а.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса Міністерства юстиції України за адресою: 61177, м. Харків, вул. Золочівська, 8а.

Автореферат розісланий 15 жовтня 2020 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

В. В. Хоша

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Належно організована та врегульована судово-експертна діяльність сприяє якісному здійсненню правосуддя, забезпеченню досягнення його цілей, серед яких — захист прав, свобод та законних інтересів людини. Ефективність проведення судової експертизи прямо залежить від узгодженості дій у процесі її призначення, обрання відповідної судово-експертної установи, злагодженості дій судового експерта та правоохоронного органу під час визначення кола питань судової експертизи, надання необхідних матеріалів для її проведення тощо. Проте зазначене коло узгоджених дій відображає лише окрему найбільш видиму частину тих факторів, які є необхідними для забезпечення проведення якісної судової експертизи. Зокрема, важливим є поєднання спільних зусиль між судово-експертними установами, за допомогою чого створюється підґрунтя для дотримання єдиних стандартів судово-експертної діяльності, відпрацювання найбільш ефективних методик проведення відповідних досліджень.

Варто наголосити, що судово-експертна діяльність на сьогодні недостатньо врегульована нормами саме адміністративного права. Поряд із цим, у вітчизняному правовому полі інтенсифікувалися пошуки шляхів модернізації чинної системи судово-експертних установ та удосконалення процесу проведення судових експертиз. Серед важливих завдань майбутніх змін науковці вбачають інтенсифікацію взаємодії між судово-експертними установами, поглиблення їхньої співпраці.

Питанням розкриття окремих проблемних аспектів діяльності судово-експертних установ присвячені напрацювання Р. С. Белкіна, А. І. Вінберга, М. В. Даньшина, А. В. Дулова, А. С. Калімова, Н. І. Клименко, І. Ф. Крилова, В. Я. Колдіна, І. А. Петрової, І. В. Пирога, П. І. Репешка, Л. В. Свиридової, Е. Б. Сімакової-Єфремян, О. П. Снігерьова, В. М. Трофименка, І. Р. Шинкаренка, М. Г. Щербаковського, Я. М. Яковлева та ін. Категорію «взаємодія» як об'єкт адміністративно-правового регулювання розглядали В. Б. Авер'янов, О. О. Аксьонов, Г. В. Атаманчук, О. М. Бандурка, Д. К. Бекишев, І. В. Богданюк, І. П. Голосніченко, К. К. Єрмаков, О. М. Ключев, В. К. Колпаков, Я. Ю. Кондратьєв, О. М. Музичук, С. С. Ненько, Є. М. Попович, А. А. Русецький, О. Ю. Салманова, О. О. Свідерський, О. П. Угровецький, В. В. Хоша, Г. В. Щекін, В. М. Шванков та ін. Проте у контексті спрямування зусиль світової спільноти на створення та розвиток єдиного експертного простору, який би характеризувався уніфікованими стандартами судово-експертної діяльності, активним обміном інформацією між судово-експертними установами різних країн, визнанням експертних досліджень незалежно від країни їх проведення, спільним вирішенням питань удосконалення науково-технічного підґрунтя окресленої діяльності, доцільно зауважити, що розвиток та удосконалення взаємодії між судово-експертними установами України є особливо нагальним науковим, а також нормотворчим та практичним

завданням. Проте у доктрині адміністративного права нині бракує напрацювань з окресленої проблематики, що і обумовлює актуальність дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015; Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 рр., затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р.; Пріоритетних напрямів наукових досліджень Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» за темою «Адміністративно-правове регулювання суспільних відносин» (номер державної реєстрації 0107U008696).

Мета і задачі дослідження. *Мета* дисертаційної роботи полягає у тому, щоб на основі аналізу наукових поглядів учених та норм чинного законодавства України визначити особливості адміністративно-правового забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України, на основі опрацювання позитивного вітчизняного та зарубіжного досвіду окреслити напрямки удосконалення відповідного адміністративного законодавства.

Для досягнення поставленої мети в дисертації необхідно виконати такі основні завдання:

- розкрити поняття та особливості взаємодії як об'єкта адміністративно-правового регулювання;
- охарактеризувати адміністративно-правовий статус судово-експертних установ як суб'єктів взаємодії;
- узагальнити принципи та завдання взаємодії між судово-експертними установами України;
- встановити структуру адміністративно-правового механізму взаємодії між судово-експертними установами України;
- визначити напрямки, рівні та межі взаємодії між судово-експертними установами України;
- опрацювати адміністративно-правові форми та методи взаємодії між судово-експертними установами України;
- здійснити характеристику організаційного забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України;
- узагальнити зарубіжний досвід взаємодії між судово-експертними установами та виявити можливості його використання в Україні;
- сформулювати пропозиції щодо удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію між судово-експертними установами України;
- окреслити напрями удосконалення координації судово-експертної діяльності в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають за участю судово-експертних установ України.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України.

Методи дослідження. Методологічна база дисертаційного пошуку ґрунтується на загальнонаукових та спеціально-наукових методах наукового пізнання. Зокрема, застосовано методи аналізу та синтезу, за допомогою яких можливою стала загальна характеристика сутності та особливостей поняття взаємодії як об'єкта адміністративно-правового регулювання (підрозділ 1.1); діалектичний метод, який дозволив проаналізувати адміністративно-правовий статус судово-експертних установ саме як суб'єктів взаємодії (підрозділ 1.2). Застосування системно-структурного методу послугувало інструментом для визначення поняття і структури адміністративно-правового механізму взаємодії між судово-експертними установами України, а також напрямків, рівнів та меж взаємодії між судово-експертними установами України (підрозділи 2.1 та 2.2). Метод системного аналізу використаний у ході з'ясування принципів, завдань, адміністративно-правових форм та методів взаємодії між судово-експертними установами (підрозділи 1.3 та 2.3); структурно-функціональний метод надав змогу з'ясувати організаційне забезпечення взаємодії між судово-експертними установами (підрозділ 2.4); за допомогою застосування порівняльно-правового методу проведено компаративний аналіз зарубіжного досвіду взаємодії між судово-експертними установами та окреслено можливості його використання в Україні (підрозділ 3.1). Широкого застосування отримав формально-юридичний метод, який уможливив належне опрацювання нормативного матеріалу, формулювання визначень спеціальних понять дослідження, зокрема під час формулювання пропозицій щодо удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію між судово-експертними установами України (підрозділ 3.2). Застосування логіко-семантичного методу сприяло удосконаленню понятійно-категоріального апарату роботи, розширенню та уточненню досліджуваних понять та категорій (підрозділи 1.2, 2.1, 2.3, 3.3); за допомогою логіко-правового методу стало можливим сформулювати пропозиції щодо напрямів удосконалення координації судово-експертної діяльності в Україні (підрозділ 3.3).

Науково-теоретичне підґрунтя дослідження становлять наукові праці фахівців у галузі теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дисертаційного дослідження є Конституція України, а також низка законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють взаємодію між судово-експертними установами України. Інформаційну та емпіричну основу роботи становить узагальнення діяльності судово-експертних установ. У ході підготовки дисертації автором використано власний досвід судово-експертної діяльності.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що робота є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних наукових праць та методів наукового пізнання визначити особливості адміністративно-правового забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України.

У результаті проведеної роботи сформульовано нові наукові положення та висновки, які запропоновані здобувачем особисто. Основні з них такі:

вперше:

— категорію «координація судово-експертних установ України» визначено як здійснюваний на постійній основі за допомогою адміністративно-правових засобів та методів, у правових формах організуючий вплив у сфері судово-експертної діяльності, який полягає в забезпеченні узгодженості, упорядкованості та синхронності реалізації судово-експертними установами своїх повноважень щодо забезпечення правосуддя України незалежною, кваліфікованою і об'єктивною експертизою, запровадженні у такій діяльності єдиних та загальноновизнаних стандартів;

— запропоновано виділяти форми взаємодії між судово-експертними установами за кількісним складом суб'єктів: двосуб'єктна, тобто коли до проведення експертизи залучаються лише два суб'єкти — окремий експерт чи окрема експертна установа; та багатосуб'єктна, до проведення якої залучаються двоє і більше суб'єктів взаємодії (при розслідуванні складних злочинів, наприклад, таких як вбивство, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, згвалтування, при розслідуванні різних видів економічних злочинів, злочинів, пов'язаних із господарською діяльністю суб'єкта, службових злочинів тощо);

— окреслено систему методів взаємодії між судово-експертними установами, серед яких виділено такі: 1) метод планування; 2) метод контролю; 3) метод інформаційного забезпечення; 4) метод переконання; 5) метод адміністративно-правового примусу; 6) метод погодження актів.

Удосконалено:

— дефініцію адміністративно-правового статусу судово-експертних установ України як суб'єктів взаємодії, який запропоновано розуміти як визначену адміністративно-правовими нормами сукупність повноважень, завдань, функцій, прав та обов'язків, відповідальності, а також відповідних гарантій, які реалізуються з огляду на особливості структурно-організаційної побудови відповідних установ, відображаючи специфічне юридичне становище судово-експертних установ України, їхнє місце та роль у процесі проведення взаємодії у ході забезпечення ефективної судово-експертної діяльності;

— розуміння системи принципів взаємодії судово-експертних установ України, серед яких виокремлено загальні, галузеві та спеціальні принципи;

— положення адміністративно-правової доктрини щодо переліку завдань взаємодії між судово-експертними установами, серед яких: 1) забезпечення інформаційного обміну між судово-експертними установами у ході безпосереднього здійснення судово-експертних досліджень; 2) розробку та удосконалення єдиної методології підходу у вирішенні питань теорії та практики судової експертизи; 3) вироблення пропозицій щодо удосконалення чинного нормативно-правового регулювання діяльності судово-експертних установ та проведення судових експертиз; 4) вирішення проблем організаційно-правового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення діяльності судово-

експертних установ; 5) виконання спільних завдань, в тому числі пов'язаних із взаємодією з громадськістю, проведення круглих столів, зустрічей; 6) здійснення внеску у сферу наукових досліджень з проблематики теорії та практики проведення судових експертиз;

— напрацювання щодо внесення змін та доповнень до адміністративного законодавства у сфері взаємодії між судово-експертними установами України. Зокрема, запропоновано Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 р. № 4038–XII доповнити розділом V під назвою «Взаємодія судово-експертних установ України».

Дістали подальшого розвитку:

— розкриття рівнів взаємодії між судово-експертними установами: 1) між судово-експертними установами, які мають однакові знання у відповідній галузі та відносяться до одного відомства; 2) між судово-експертними установами, які відносяться до одного міністерства чи відомства, виконують однакові судові експертизи, але мають різне місцезнаходження чи різні зони обслуговування; 3) між судово-експертними установами, які віднесено до різних міністерств і відомств та які проводять різні види судово-експертних експертиз; 4) при проведенні експертизи із атестованими судовими експертами, які не є працівниками державних спеціалізованих установ; 5) між атестованими експертами — співробітниками державних спеціалізованих судово-експертних установ, які проводять експертизи відповідно до своїх посадових обов'язків, з іншими фахівцями у відповідних галузях знань, які проводять експертизи, не передбачені у державних спеціалізованих установах;

— пропозиції щодо удосконалення адміністративно-правового законодавства, яким регулюється питання взаємодії між судово-експертними установами,

— обґрунтування необхідності удосконалення координації судово-експертних установ у двох напрямках: 1) удосконалення координації судово-експертних установ в Україні у сфері науково-дослідної роботи; 2) удосконалення координації вирішення організаційних проблем судово-експертних установ України;

— напрацювання щодо обґрунтування необхідності створення єдиного координаційного органу — Інституту наукових досліджень у сфері експертної діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що викладені в роботі висновки і пропозиції можуть бути використані у:

— науково-дослідній сфері — як підґрунтя для подальших досліджень питань взаємодії між судово-експертними установами України (*акт впровадження Кримінологічної асоціації України від 16 березня 2020 р.*);

— правотворчій діяльності — для вдосконалення вітчизняного законодавства під час підготовки й уточнення низки законодавчих та підзаконних актів з взаємодії між судово-експертними установами України

(*акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 17 березня 2020 р.*);

— правозастосовній діяльності — з метою підвищення ефективності взаємодії між судово-експертними установами України (*акт впровадження Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса Міністерства юстиції України від 18 березня 2020 р.*);

— освітньому процесі — під час підготовки підручників та навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право» та «Судові та правоохоронні органи»; вони вже використовуються в ході проведення занять із зазначених дисциплін у Харківському національному університеті внутрішніх справ. Їх враховано також у навчально-методичних розробках, підготовлених автором (*акт впровадження Харківського національного університету внутрішніх справ від 19 березня 2020 р.*).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки були оприлюднені на міжнародних конференціях: «Актуальні питання правової теорії та юридичної практики» (м. Одеса, 12–13 серпня 2016 р.); «Теорія і практика сучасної юриспруденції» (м. Київ, 7–8 грудня 2018 р.); «Актуальні проблеми реформування системи законодавства України» (м. Запоріжжя, 25–26 січня 2019 р.); «Адміністративне право та процес: актуальні проблеми та шляхи вирішення» (м. Харків, 21 лютого 2020 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження знайшли своє відображення в 6-ти наукових статтях, 4 з яких опубліковано у фахових виданнях України, 2 — у міжнародному виданні, та 4-х тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 260 сторінки. Список використаних джерел містить 242 найменування та розміщений на 24 сторінках, додатки розташовано на дев'яти сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується вибір теми дисертації, визначається її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, грантами, окреслюються мета і завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, вказується на наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, наводяться дані щодо апробації результатів дослідження, публікацій та структури дисертації.

Розділ 1 «Методологічні засади взаємодії між судово-експертними установами України» містить три підрозділи.

У *підрозділі 1.1 «Поняття та особливості взаємодії як об'єкта адміністративно-правового регулювання»* з'ясовано особливості адміністративно-правового регулювання взаємодії у різних сферах публічного управління. Підкреслено комплексний характер правовідносин взаємодії.

У зв'язку з такою особливістю зауважено на відсутності доцільності стверджувати, що досліджувані правовідносини у повному обсязі регулюються виключно нормами адміністративного права. Також зауважено, що окремі характерні риси правовідносин взаємодії визначають необхідність обрання саме прийомів, способів та засобів їхнього адміністративно-правового регулювання. Відзначено, що взаємодії як специфічному виду цілеспрямованої діяльності притаманні риси, які є близькими до особливостей об'єкта адміністративно-правового регулювання.

Наведено авторське визначення поняття взаємодії як об'єкта адміністративно-правового регулювання, а також виділено її особливості, серед яких: 1) урегульованість нормами адміністративного права з використанням адміністративно-правових засобів та методів; 2) слугує інструментом для забезпечення ефективної реалізації державної політики, виконання безпосередніх завдань публічної адміністрації; 3) учасниками взаємодії (або хоча б одним із її учасників) є суб'єкт владних повноважень, що наділений публічно-владними повноваженнями; 4) це спільна, злагоджена, погоджена між усіма суб'єктами діяльність.

У підрозділі 1.2 «Адміністративно-правовий статус судово-експертних установ України як суб'єктів взаємодії» виділено елементи адміністративно-правового статусу судово-експертних установ України як суб'єктів взаємодії: 1) організаційно-правовий та структурний блок; 2) програмно-компетенційний блок; 3) гарантії та юридична відповідальність; 4) специфіка і напрями взаємодії з іншими суб'єктами адміністративно-правових відносин та всередині системи судово-експертних установ (для цілей дослідження).

Розкрито специфіку адміністративно-правового регулювання кожного виділеного елемента правового статусу, а також виділено наявні у ньому проблеми.

У підрозділі 1.3 «Принципи та завдання взаємодії між судово-експертними установами України» виокремлено такі класифікаційні групи принципів взаємодії між судово-експертними установами України: загальні, галузеві та спеціальні.

До загальних принципів віднесено принципи верховенства права, законності, визнання людини найвищою соціальною цінністю, гласності та прозорості. До галузевих — принципи незалежності судово-експертної діяльності, об'єктивності та повноти дослідження, участі у прийнятті рішень, підзвітності, ефективності та зрозумілості. Серед спеціальних принципів наведено принципи інформаційної безпеки, плановості, системності, професійності, паритетності та науковості. Здійснено детальну характеристику кожного із наведених вище принципів взаємодії між судово-експертними установами.

Розділ 2 «Адміністративно-правовий механізм взаємодії між судово-експертними установами України» містить чотири підрозділи.

У підрозділі 2.1 «Поняття та структура адміністративно-правового механізму взаємодії між судово-експертними установами України» визначено

основні особливості адміністративно-правового механізму взаємодії між судово-експертними установами України. Окрему увагу приділено дослідженню основних елементів адміністративно-правового механізму, серед яких: об'єкт взаємодії; суб'єкт взаємодії; адміністративно-правові норми; адміністративно-правові відносини; акти реалізації норм права; засоби, способи та форми впливу на суспільні відносини; організаційні елементи забезпечення взаємодії експертних установ. Зроблено висновок, що наразі недостатньо дослідженим та недостатньо нормативно врегульованим є порядок визначення аспектів взаємодії між судово-експертними установами різних міністерств та відомств. Проблема обумовлена тим, що на сьогодні існує досить значна кількість нормативно-правових актів, які регулюють правила та процедури експертної діяльності.

У підрозділі 2.2 «Напрямки, рівні та межі взаємодії між судово-експертними установами України» виділено наступні напрямки взаємодії між судово-експертними установами: 1) безпосереднє проведення судово-експертного дослідження; 2) обмін інформацією, яка отримана в результаті проведеного експертного дослідження; 3) проведення науково-методичної роботи між судово-експертними установами; 4) проведення дослідницької роботи; 5) здійснення інформаційної взаємодії між судово-експертними установами; 6) проведення профілактичної діяльності між судово-експертними установами.

Встановлено рівні взаємодії між судово-експертними установами. Вказано на те, що ключовим чинником визначення меж взаємодії між судово-експертними установами є рівень відповідних спеціальних знань у тій чи іншій галузі, які є необхідними для повного та об'єктивного вивчення об'єкта, наданого для проведення експертного дослідження.

Виділено шість принципів, які визначають межі взаємодії між судово-експертними установами.

У підрозділі 2.3 «Адміністративно-правові форми та методи взаємодії між судово-експертними установами України» наголошено, що форми та методи взаємодії окреслюють спільну діяльність органів та установ, за допомогою яких вирішуються складні завдання судово-експертної діяльності. Запропоноване авторське визначення адміністративно-правової форми та виділено основні її ознаки. Запропоновано поділити форми взаємодії за кількісним складом суб'єктів взаємодії на двосуб'єктні та багатосуб'єктні.

Форми взаємодії між судово-експертними установами також розподілено на правові (процесуальні) та організаційні. Досліджено комісійну та комплексну судові експертизи як процесуальні форми взаємодії. Наголошено на проблемі правового визначення статусу комплексної експертизи та її нормативно-правового закріплення. Зроблено висновок про те, що детальна регламентація взаємодії між експертами при проведенні спільних експертиз має бути закріплена на нормативно-правовому рівні, а саме у відповідній Інструкції взаємодії судових установ та окремих експертів при проведенні комплексних експертиз.

Визначено та проаналізовано наступні методи взаємодії між судово-експертними установами: 1) метод планування; 2) метод контролю; 3) метод інформаційного забезпечення; 4) метод переконання; 5) метод адміністративно-правового примусу; 6) метод погодження актів.

У підрозділі 2.4 «*Організаційне забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України*» під таким запропоновано розуміти сукупність правил (як тих, що закріплені на законодавчому рівні, так і тих, що випливають із безпосередньої діяльності досліджуваних суб'єктів), на основі яких забезпечується спільна та злагоджена робота судово-експертних установ з реалізації поставлених перед ними завдань та цілей, а також з метою сприяння ефективній та результативній діяльності судово-експертних установ та окремих експертів при проведенні будь-яких експертних досліджень. Запропоновано відійти від усталеної практики дослідження організаційного забезпечення в цілому і організаційне забезпечення взаємодії між судово-експертними установами розглянути в контексті визначення основних проблем, які виникають при здійсненні спільної діяльності судово-експертних установ чи окремих експертів.

Наголошено на необхідності врегулювання питання відсутності належної організації проведення комплексних судово-експертних експертиз, аспектів взаємодії та співробітництва у відповідній Інструкції взаємодії судово-експертних установ та окремих судових експертів.

Розділ 3 «Напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України» містить три підрозділи.

У підрозділі 3.1 «*Зарубіжний досвід взаємодії між судово-експертними установами та можливості його використання в Україні*» проаналізовано напрацювання науковців з проблематики організації діяльності судово-експертних установ в зарубіжних державах. Розкрито особливості міжнародного співробітництва між судово-експертними установами, в тому числі проаналізовано нормативний документ, яким закладено стратегію діяльності Європейської мережі судово-експертних установ (ENFSI). На основі проаналізованого матеріалу сформовано авторські пропозиції щодо доцільності використання прогресивного зарубіжного досвіду взаємодії між судово-експертними установами в Україні, серед яких: розгляд можливості утворення єдиного міжвідомчого спільного координаційного органу з питань судово-експертної діяльності (досвід Литви); посилення міжвідомчої та міжгалузевої співпраці між судово-експертними установами (створення як постійних, так і тимчасових спільних комісій, робочих груп з окремих напрямів досліджень та вирішення конкретних проблем судово-експертної діяльності) (Франція, Бельгія); заснування та адміністрування єдиних уніфікованих та стандартизованих баз даних, які містять інформацію, що має значення для судово-експертних досліджень (Іспанія, Німеччина); забезпечення належним економічним, технічним та організаційним ресурсом взаємодії судово-експертних установ (передбачення у відповідних бюджетах судово-експертних

установ видатків на потреби взаємодії, максимальне оновлення устаткування судово-експертних установ, що відповідатиме передовим досягненням науки і техніки для забезпечення доступу до відповідних баз даних, розробка спеціалізованих інформаційно-телекомунікаційних систем та програм) (за досвідом ENFSI).

У підрозділі 3.2 «Удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію між судово-експертними установами України» запропоновано напрямки реформування адміністративно-правового регулювання взаємодії між судово-експертними установами, яке повинно включати такі етапи: підготовчі дії та прийняття спеціальних нормативно-правових актів, якими будуть врегульовані безпосередньо питання окресленої взаємодії. Розкрито спеціальні заходи в межах наведених етапів.

Наголошено на необхідності внесення змін до Закону України «Про судову експертизу» від 25.02.1994 р. № 4038–ХІІ, зокрема щодо закріплення визначення поняття «взаємодія судово-експертних установ»; доцільності частину 1 статті 7 Закону доповнити абзацом 2 наступного змісту: «...усі суб'єкти судово-експертної діяльності з метою ефективного виконання завдань судової експертизи забезпечують постійну та якісну взаємодію між собою у формах, способах, з періодичністю, у межах та у спосіб, що визначені чинним законодавством, та у формах та спосіб, що не порушують загальних засад адміністративного законодавства»; актуальності доповнити Закон розділом V під назвою «Взаємодія судово-експертних установ України», у якому закріпити форми взаємодії, яка здійснюються між судово-експертними установами.

У підрозділі 3.3 «Напрями удосконалення координації судово-експертної діяльності в Україні» уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження та сформовано авторську дефініцію поняття координації судово-експертної діяльності. Зауважено на доцільності усвідомлення багатоаспектності судово-експертної діяльності та необхідності розгляду окремих напрямів удосконалення координації: 1) удосконалення координації судово-експертних установ в Україні у сфері науково-дослідної роботи; 2) удосконалення координації вирішення організаційних проблем судово-експертних установ України.

За кожним напрямом запропоновано вжити конкретні заходи, серед яких утворити новий Інститут наукових досліджень у сфері експертної діяльності, заснувати Координаційну раду судово-експертних установ, склад якої повинен затверджувати Кабінет Міністрів України за поданням з'їзду делегатів судово-експертних установ України, затвердити комплексний нормативний акт, яким будуть визначені єдині стандарти здійснення судових експертиз, створити Дисциплінарну комісію судових експертів.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні особливостей адміністративно-

правового забезпечення взаємодії між судово-експертними установами з подальшим формуванням пропозицій щодо удосконалення відповідного адміністративного законодавства. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових висновків, основними з яких є такі:

1. Взаємодію як об'єкт адміністративно-правового регулювання запропоновано визначати як врегульовану нормами адміністративного права та обумовлену єдністю завдань і цілей, поєднану в часі, просторі, узгоджену за змістом та колом учасників діяльність уповноважених суб'єктів у межах визначеної законодавством компетенції, яка полягає у поєднанні спільних зусиль, ресурсів, раціональному використанні наявних повноважень та засобів, спрямовану на забезпечення ефективного державного управління, досягнення його мети у відповідних його сферах, належної реалізації прав і свобод громадян, а також захисту публічних інтересів.

Виділено наступні особливості взаємодії як об'єкта адміністративно-правового регулювання: 1) урегульованість нормами адміністративного права з використанням адміністративно-правових засобів та методів; 2) слугує інструментом для забезпечення ефективної реалізації державної політики, виконання безпосередніх завдань публічної адміністрації; 3) учасниками взаємодії (або хоча б одним з її учасників) є суб'єкт владних повноважень, що наділений публічно-владними повноваженнями; 4) за своїм характером це горизонтальні правовідносини, які засновані на рівності їх суб'єктів та певній свободі в обранні форм, методів, прийомів спільної діяльності, яка обмежується наданою адміністративним законодавством компетенцією суб'єктів владних повноважень та закріпленими у законодавстві заборонами; 5) це спільна, злагоджена, погоджена між усіма суб'єктами діяльність.

2. Адміністративно-правовий статус судово-експертних установ України як суб'єктів взаємодії запропоновано розуміти як визначену адміністративно-правовими нормами сукупність повноважень, завдань, функцій, прав та обов'язків, відповідальності, а також відповідних гарантій, які реалізуються з огляду на особливості структурно-організаційної побудови відповідних установ, відображаючи специфічне юридичне становище судово-експертних установ України, їхнє місце та роль у процесі проведення взаємодії у ході забезпечення ефективної судово-експертної діяльності. Виділено елементи адміністративно-правового статусу судово-експертних установ України як суб'єктів взаємодії: 1) організаційно-правовий та структурний блок; 2) програмно-компетенційний блок; 3) гарантії та юридична відповідальність; 4) специфіка та напрями взаємодії з іншими суб'єктами адміністративно-правових відносин та всередині системи судово-експертних установ (у контексті нашого дослідження).

3. Виділено систему принципів взаємодії судово-експертних установ України, серед яких загальні, галузеві та спеціальні принципи. До загальних віднесено принципи верховенства права, законності, визнання людини найвищою соціальною цінністю, гласності та прозорості. До галузевих — принципи незалежності судово-експертної діяльності, об'єктивності та повноти

дослідження, участі у прийнятті рішень, підзвітності, ефективності та зрозумілості. Серед спеціальних принципів наведено принципи інформаційної безпеки, плановості, системності, професійності, паритетності та науковості.

Окреслено завдання взаємодії між судово-експертними установами України: 1) забезпечення інформаційного обміну між судово-експертними установами у ході безпосереднього здійснення судово-експертних досліджень; 2) розробка та удосконалення єдиної методології підходу у вирішенні питань теорії та практики судової експертизи; 3) вироблення пропозицій щодо удосконалення чинного нормативно-правового регулювання діяльності судово-експертних установ та проведення судових експертиз; 4) вирішення проблем організаційно-правового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення діяльності судово-експертних установ; 5) виконання спільних завдань, в тому числі пов'язаних із взаємодією з громадськістю, проведення круглих столів, зустрічей; 6) здійснення внеску у сферу наукових досліджень з проблематики теорії та практики проведення судових експертиз.

4. Запропоновано під адміністративно-правовим механізмом взаємодії між судово-експертними установами України розуміти комплекс взаємопов'язаних адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється забезпечення сумісної, узгодженої за часом, місцем, засобами і методами реалізації діяльності непідпорядкованих суб'єктів, які уповноважені на проведення судово-експертних досліджень, яка реалізується останніми для вирішення конкретних завдань судової експертизи, а також її організаційно-правового забезпечення.

5. Аргументовано, що основними напрямками взаємодії між судово-експертними установами є: 1) безпосереднє проведення судово-експертного дослідження; 2) обмін інформацією, яка отримана в результаті проведеного експертного дослідження; 3) проведення науково-методичної роботи між судово-експертними установами; 4) проведення дослідницької роботи; 5) здійснення інформаційної взаємодії між судово-експертними установами; 6) проведення профілактичної діяльності між судово-експертними установами.

Відзначено, що в цілому за рівнями взаємодія може здійснюватися: 1) між судово-експертними установами, які мають однакові знання у відповідній галузі та відносяться до одного відомства; 2) між судово-експертними установами, які відносяться до одного міністерства чи відомства, виконують однакові судові експертизи, але мають різне місцезнаходження чи різні зони обслуговування; 3) між судово-експертними установами, які віднесено до різних міністерств і відомств та які проводять різні види судово-експертних експертиз; 4) при проведенні експертизи із атестованими судовими експертами, які не є працівниками державних спеціалізованих установ; 5) між атестованими експертами — співробітниками державних спеціалізованих судово-експертних установ, які проводять експертизи відповідно до своїх посадових обов'язків, з іншими фахівцями у відповідних галузях знань, які проводять експертизи, не передбачені у державних спеціалізованих установах.

Запропоновано межі взаємодії між судово-експертними установами розглядати у відповідності до наступних принципів: 1) самостійність учасника експертизи, який наділений власними правоздатністю, дієздатністю та деліктоздатністю; 2) кожен з експертів є незалежним при проведенні експертизи; 3) кожен з експертів має діяти виключно у межах своєї компетентності; 4) принцип індивідуальності та колективності роботи; 5) заборона експерта за власною ініціативою збирати матеріали для проведення експертизи; 6) самостійність при обранні методів дослідження, технічних прийомів та засобів проведення експертизи.

6. Форми взаємодії запропоновано класифікувати: 1) за кількісним складом суб'єктів взаємодії: а) двосуб'єктна; б) багатосуб'єктна; 2) залежно від характеру правової регламентації: а) правові (процесуальні), серед яких проведення комісійних експертиз та проведення комплексних експертиз; б) організаційні, які включають в себе проведення певних спільних нарад, симпозіумів, семінарів тощо.

Встановлено, що основними методами взаємодії між судово-експертними установами є наступні: 1) метод планування, який визначає сукупність концепцій розвитку взаємодії, визначення конкретних завдань, цілей та програми дій щодо дослідження того чи іншого об'єкта; 2) метод контролю: судово-експертні установи та окремі експерти можуть перевіряти один одного на предмет дотримання норм чинного законодавства при проведенні експертизи, дотримання порядку її проведення, застосування тих чи інших методик, які використовуються при дослідженні об'єктів, наданих для експертизи; 3) метод інформаційного забезпечення, який полягає в оперативному, своєчасному, швидкому та повному наданні інформації однією судово-експертною установою чи її окремим експертом іншій судово-експертній установі та її експерту з тих питань, які стосуються дослідження об'єкта експертизи; 4) метод переконання, за допомогою якого можна дійти певного консенсусу у різних поглядах експертів; 5) метод адміністративно-правового примусу, який застосовується у тому випадку, коли експерти не виконують покладені на них права та обов'язки щодо проведення експертного дослідження та оформлення його результатів; 6) метод погодження актів, який спрямований на узгодження різних позицій та думок та їх формулювання в єдиному висновку експерта.

7. Запропоновано організаційне забезпечення взаємодії між судово-експертними установами розглянути в контексті визначення основних проблем, які виникають при здійсненні спільної діяльності судово-експертних установ чи окремих експертів. Основними проблемами організаційного забезпечення взаємодії між судово-експертними установами названо наступні: 1) відсутність належної організації проведення комплексних експертних досліджень; 2) недостатня визначеність участі кожної судово-експертної установи чи окремого експерта при проведенні дослідження; 3) проблема правильного постановлення питань, які виносяться на вирішення експертів; 4) встановлення безпосередньої взаємодії між експертами, які проводять

комплексну експертизу; 5) проблема визначення місця проведення експертизи; б) відсутність критеріїв для визначення установи як провідної при проведенні комплексних досліджень; 7) недостатність методичної бази проведення комплексних експертиз та застосування методик проведення експертиз.

8. Запропоновано наступні напрями адаптації позитивного зарубіжного досвіду взаємодії між судово-експертними установами: 1) розгляд можливості утворення єдиного міжвідомчого спільного координаційного органу з питань судово-експертної діяльності (досвід Литви); 2) посилення міжвідомчої та міжгалузевої співпраці між судово-експертними установами (створення як постійних, так і тимчасових спільних комісій, робочих груп з окремих напрямів досліджень та вирішення конкретних проблем судово-експертної діяльності) (Франція, Бельгія); 3) заснування та адміністрування єдиних уніфікованих та стандартизованих баз даних, які містять інформацію, що має значення для судово-експертних досліджень (Іспанія, Німеччина); 4) розробка та прийняття нормативно-правових актів, якими будуть визначені єдині вимоги, принципи та стандарти судово-експертної діяльності, вимоги до поведінки експертів (за прикладом Кодексу поведінки судових експертів); 5) забезпечення належним економічним, технічним та організаційним ресурсом взаємодії судово-експертних установ (за досвідом ENFSI); 6) всебічне забезпечення принципу незалежності судового експерта, залучення приватних судових експертів до процесу здійснення судово-експертних досліджень шляхом закріплення єдиних нормативних вимог до їхньої діяльності, стандартизації їхніх послуг, а також створення публічного реєстру приватних судових експертів, як наслідок — залучення зазначених суб'єктів до процесу взаємодії суб'єктів, які здійснюють судово-експертну діяльність (Великобританія).

9. Зауважено, що процес вдосконалення адміністративно-правового регулювання взаємодії судово-експертних установ України складається з таких елементів: 1) підготовчих дій щодо запровадження; 2) прийняття спеціальних нормативно-правових актів, якими будуть врегульовані безпосередньо питання окресленої взаємодії. На етапі підготовчих дій заходи, які будуть застосовуватися в його межах, мають бути спрямовані на закладення таких принципів норм та інститутів у судово-експертній діяльності: 1) забезпечення повної та всебічної незалежності судових експертів; 2) удосконалення державного Реєстру атестованих судових експертів; 3) створення та адміністрування єдиних баз даних судово-експертної інформації; 4) розробка та прийняття Кодексу поведінки судових експертів.

У напрямі прийняття спеціальних нормативно-правових актів, якими будуть врегульовані питання взаємодії між судово-експертними установами, запропоновано низку змін та доповнень до Закону України «Про судову експертизу» від 25.02.1994 р. № 4038–XII: 1) змінити назву статті 1 Закону на «Визначення понять». У статті закріпити визначення ключових понять, серед яких «взаємодія судово-експертних установ»; 2) частину 1 статті 7 Закону доповнити абзацом 2 наступного змісту: «...усі суб'єкти судово-експертної діяльності з метою ефективного виконання завдань судової експертизи

забезпечують постійну та якісну взаємодію між собою у формах, способах, з періодичністю, у межах та у спосіб, що визначені чинним законодавством (у разі реалізації обов'язкових форм взаємодії), та у формах та спосіб, що не порушують загальних засад адміністративного законодавства (у разі реалізації форм взаємодії, що є рекомендаційними)»; 3) доповнити Закон розділом V під назвою «Взаємодія судово-експертних установ України». У наведеному розділі доцільно закріпити загальні адміністративні засади такої взаємодії: а) інформаційна (створення, оновлення, адміністрування спільних баз даних інформації, що має значення для здійснення судово-експертної діяльності); б) науково-дослідницька (обмін результатами передових наукових досліджень у сфері судової експертизи, ефективними методиками проведення судово-експертних досліджень, реалізація спільних наукових проєктів, досліджень, проведення симпозіумів та наукових конференцій); в) реалізація спільних заходів (проведення круглих столів, зустрічей, конференцій з питань обміну досвідом практичної реалізації судово-експертних досліджень); г) створення спільних постійних чи тимчасових органів; г) оперативно-поточна взаємодія (поєднання ресурсів та повноважень для безпосередньої реалізації професійної діяльності, наприклад, проведення комплексних експертиз).

10. У напрямі удосконалення координації судово-експертних установ запропоновано утворити: 1) Інститут наукових досліджень у сфері експертної діяльності, до повноважень якого має бути віднесено забезпечення координації діяльності судово-експертних установ України за відповідними напрямами здійснення судово-експертних досліджень (згідно з напрямами роботи відділень): здійснення наукових досліджень; розробка методик проведення судово-експертних досліджень; державна реєстрація розроблених методик; апробація, атестація та державна реєстрація методик проведення судово-експертних досліджень, які розроблені та запропоновані судово-експертними установами або судовими експертами, які не входять до складу судово-експертних установ; забезпечення надання офіційних роз'яснень методик проведення судово-експертних досліджень; 2) Координаційну раду судово-експертних установ; 3) Дисциплінарну комісію судових експертів.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Контимирова В. В. Межі взаємодії між судово-експертними установами України. *Право.UA*. 2016. № 1. С. 188–193.

2. Контимирова В. В. Поняття та особливості взаємодії як об'єкта адміністративно-правового регулювання. *Європейські перспективи*. 2017. № 2. С. 230–234.

3. Контимирова В. В. Совершенствование административного законодательства в сфере взаимодействия между судебными экспертными учреждениями. *Верховенство права*. 2018. № 1. С. 227–232.

4. Контиминова В. В. Поняття та особливості адміністративно-правового статусу судово-експертних установ України як суб'єктів взаємодії. *Наше право*. 2018. № 1. С. 237–242.

5. Контиминова В. В. Основні напрямки взаємодії між судово-експертними установами в Україні. *Верховенство права*. 2019. № 3. С. 247–252.

6. Контиминова В. В. Зарубіжний досвід взаємодії між судово-експертними установами та можливості його використання в Україні. *Наше право*. 2019. № 1. С. 238–243.

7. Контиминова В. В. Принципи взаємодії між судово-експертними установами України. *Актуальні питання правової теорії та юридичної практики* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 12–13 серпня 2016 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2016. С. 77–80.

8. Контиминова В. В. Проблеми організаційного забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України. *Теорія і практика сучасної юриспруденції* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 7–8 грудня 2018 р.). Київ : Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 53–56.

9. Контиминова В. В. Окремі заходи щодо удосконалення координації судово-експертних установ України. *Актуальні проблеми реформування системи законодавства України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 25–26 січня 2019 р.). Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2019. С. 37–40.

10. Контиминова В. В. Судово-експертні установи України у системі суб'єктів міжнародного співробітництва. *Адміністративне право та процес: актуальні проблеми та шляхи вирішення* : тези доповідей учасників науково-практичного семінару (м. Харків, 21 лютого 2020 р.). Науково-дослідний інститут публічної політики і соціальних наук. Харків : НДІ ППСН, 2020. С. 66–68.

АНОТАЦІЯ

Контиминова В. В. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України. — *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». — Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса Міністерства юстиції України. — Харків, 2020.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні особливостей адміністративно-правового забезпечення взаємодії між судово-експертними установами з подальшим формуванням пропозицій щодо удосконалення відповідного адміністративного законодавства. Уточнюється поняття та визначаються

особливості взаємодії як об'єкту адміністративно-правового регулювання. Розглядається адміністративно-правовий статус судово-експертних установ України як суб'єктів взаємодії. Узагальнюються принципи та завдання взаємодії між судово-експертними установами України. Характеризується структура адміністративно-правового механізму взаємодії між судово-експертними установами України. Визначаються напрямки, рівні, межі, форми та методи взаємодії між судово-експертними установами України. Визначаються проблеми організаційного забезпечення взаємодії між судово-експертними установами України. Аналізується зарубіжний досвід взаємодії між судово-експертними установами та визначаються можливості його використання в Україні. Надаються пропозиції щодо удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію між судово-експертними установами України, а також координації судово-експертної діяльності в Україні.

Ключові слова: судово-експертна установа, судово-експертна діяльність, адміністративно-правовий механізм, адміністративно-правове забезпечення, адміністративне законодавство, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правовий статус, принципи та завдання взаємодії, напрямки, рівні, межі, форми та методи взаємодії, зарубіжний досвід, координація судово-експертної діяльності.

АННОТАЦІЯ

Контимирова В. В. Административно-правовое обеспечение взаимодействия между судебными экспертными учреждениями Украины. — *Квалификационный научный труд на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право; информационное право». — Открытый международный университет развития человека «Украина»; Харьковский научно-исследовательский институт судебных экспертиз им. Засл. проф. Н. С. Бокариуса Министерства юстиции Украины. — Харьков, 2020.

Диссертация посвящена комплексному исследованию административно-правового обеспечения взаимодействия между судебными экспертными учреждениями. Для достижения цели научного поиска автором определены понятие и особенности взаимодействия как объекта административно-правового регулирования, охарактеризован административно-правовой статус судебных экспертных учреждений Украины как субъектов взаимодействия, а также обозначены принципы и задачи указанного взаимодействия.

Выделены следующие особенности взаимодействия как объекта административно-правового регулирования: 1) урегулированность нормами административного права с использованием административно-правовых средств и методов; 2) служит инструментом для обеспечения эффективной реализации государственной политики, выполнения непосредственных задач публичной администрации; 3) участниками взаимодействия (или хотя бы одним

из его участников) являются субъекты властных полномочий, наделенные публично-властными полномочиями; 4) по своему характеру это горизонтальные правоотношения, основанные на равенстве их субъектов и определенной свободе в выборе форм, методов, приемов совместной деятельности, ограничиваются предоставленной административным законодательством компетенцией субъектов властных полномочий и закрепленными в законодательстве запретами; 5) это совместная, слаженная, согласованная между всеми субъектами деятельность.

Детальному анализу подверглись понятие и структура административно-правового механизма взаимодействия между судебно-экспертными учреждениями Украины. Также определены направления, уровни, административно-правовые формы и методы исследуемого взаимодействия, раскрыто организационное обеспечение взаимодействия между судебно-экспертными учреждениями. Предложены определения ключевых административно-правовых понятий и категорий, среди которых: «административно-правовой статус судебно-экспертных учреждений как субъектов взаимодействия», «административно-правовой механизм взаимодействия между судебно-экспертными учреждениями Украины», «административно-правовая форма взаимодействия», «организационное обеспечение взаимодействия», «координация судебно-экспертной деятельности Украины».

Основными проблемами организационного обеспечения взаимодействия между судебно-экспертными учреждениями названы следующие: 1) отсутствие надлежащей организации проведения комплексных экспертных исследований; 2) недостаточная определенность участия каждого судебно-экспертного учреждения или отдельного эксперта при проведении исследования; 3) проблема правильной постановки вопросов, которые выносятся на решение эксперту; 4) установление непосредственного взаимодействия между экспертами, которые проводят комплексную экспертизу; 5) проблема определения места проведения экспертизы; 6) отсутствие критериев для определения ведущего учреждения при проведении комплексных исследований; 7) недостаточность методической базы проведения комплексных экспертиз и применение методик проведения экспертиз.

Значительную роль в достижении цели научного исследования играют раскрытие зарубежного опыта взаимодействия между судебно-экспертными учреждениями и поиск возможностей его использования в Украине. Исследован передовой опыт таких стран, как Великобритания, Германия, Франция, Бельгия, Нидерланды, Испания, Польша, Литва и др., а также направления межгосударственного взаимодействия между судебно-экспертными учреждениями. На основе проанализированного отмечена необходимость внедрения в Украине таких прогрессивных тенденций административно-правового обеспечения взаимодействия между судебно-экспертными учреждениями: рассмотрение возможности создания единого межведомственного совместного координационного органа по вопросам

судебно-экспертной деятельности (опыт Литвы); создание и администрирование единых унифицированных и стандартизованных баз данных, содержащих информацию, имеющую значение для судебно-экспертных исследований (Испания, Германия); обеспечение должным экономическим, техническим и организационным ресурсом взаимодействия судебно-экспертных учреждений (по опыту ENFSI).

Предоставляются предложения по совершенствованию административного законодательства, регулирующего взаимодействие между судебно-экспертными учреждениями Украины, а также координации судебно-экспертной деятельности в Украине. Среди предложенного обоснована необходимость образования новых субъектов: Института научных исследований в области экспертной деятельности и Координационного совета судебно-экспертных учреждений, утверждения комплексного нормативного акта, которым будут определены единые стандарты осуществления судебных экспертиз, создания унифицированных баз данных судебно-экспертной информации.

Ключевые слова: судебно-экспертное учреждение, судебно-экспертная деятельность, административно-правовой механизм, административно-правовое обеспечение, административное законодательство, административно-правовое регулирование, административно-правовой статус, принципы и задачи взаимодействия, направления, уровни, границы, формы и методы взаимодействия, зарубежный опыт, координация судебно-экспертной деятельности.

SUMMARY

Kontymyrova V. V. Administrative and Legal Provision of Interaction between Forensic Institutions of Ukraine. — *Qualifying scientific work as the manuscript.*

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 "Administrative law and process; financial law; informational Law". — Open International University of Human Development "Ukraine"; Hon. Prof. M. S. Bokarius Kharkiv Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. — Kharkiv, 2020.

The author of the dissertation was provided theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which is to determine the features of administrative and legal provision of interaction between forensic institutions with the subsequent formation of propositions for improving the relevant administrative legislation. The author was clarified the concept and was determined the peculiarities of interaction as an object of administrative and legal regulation. The administrative and legal status of forensic institutions of Ukraine as subjects of interaction were considered. The principles and tasks of interaction between forensic institutions of Ukraine were generalized. The structure of administrative and legal mechanism of interaction between forensic institutions of Ukraine were characterized. Directions,

levels, boundaries, forms and methods of interaction between forensic institutions of Ukraine was determined. Problems of organizational provision of interaction between forensic institutions of Ukraine was defined. International experience of interaction between forensic institutions was analyzed and the possibilities of its application in Ukraine was determined. The author has provided propositions for the improvement of administrative legislation regulating the interaction between forensic institutions of Ukraine, as well as the coordination of forensic activities in Ukraine.

Key words: forensic institution, forensic activities, administrative and legal mechanism, administrative and legal provision, administrative legislation, administrative and legal regulation, administrative and legal status, principles and tasks of interaction, directions, levels, boundaries, forms and methods of interaction, international experience, coordination of forensic activities.

Відповідальний за випуск
кандидат юридичних наук, доцент
В. М. Фесюнін

Підписано до друку 09.10.2020. Папір офсетний. Друк офсетний.

Формат 60×90/16. Умов. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9.

Наклад 100 прим.

Видавець і виготовлювач – Видавництво «Константа»,

Харківська область, м. Харків, вул. Космічна, 26

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №376 від 22.01.2001